

Semčická opona.

Úprava jeviště v sále č.p.4

/Rok 1985, str.221/

Vedení spotřebního družstva Jednota se sídlem v Mnichově Hradišti, majitel hostince č.p.4, se rozhodlo provést vlastní režijní četou malé stavební úpravy vnitřního zařízení sálu. Byla obnovena podlaha na hudebnickém výstupu v sále, která se propadla hnilobou. Poškozené parkety v sále zůstaly neopraveny. Svěrázným způsobem byla provedena úprava jeviště. Již delší čas zatéká střešní krytinou. Na střepech zrcadlového stropu sálu a hlavně jeviště, se objevují po deštích promočená kola na malbě stropu. Místo aby opravili krytinu, zřídili nad jevištěm mezistrop, aby poškozená malba nebyla vidět. Další záslužnou prací se stalo zřízení zábradlí z kovových trubek před oponou, aby bylo zabráněno úrazu při pádu z jeviště do sálu a zábradlí zapuštěno do zdi. Vše z rozkazu podnikového bezpečnostního technika. A tak máme v Semčicích také divadlo na zábradlí jako v Praze.

Oba tyto zásahy do prostředí, které je ve vsi jediné, které může být využíváno ke kulturním účelům, byly ostře kritizovány a odsouzeny všemi občany. MNV v Semčicích provedl zákrok na odstranění zábradlí. Tím zabránil snaze vedení Jednoty využívat prostor sálu a jeviště jen pro hostinské účely. Nerozřešena zůstává oprava opony a zařízení kolem ní.

Semčická opona.

/Rok 1986, str.274/

Již několik roků se při různých setkáních s občany Semčic mluví o záchraně opony v Semčicích, která byla ve dvacátých letech zřízena semčickými ochotníky nákladem asi 10 tisíc Kč a tehdejší režisér Václav Stehlík diplomovaný agronom semenářské stanice v Semčicích získal akademického malíře Františka Bělského, rodáka z Kosmonos, aby jim oponu namaloval. Tak se stalo a na zaplacení půjčil peníze rolník Josef Čvančara č.p.2 a jistili ho někteří další členové ochotnického kroužku spolku. Opona pak byla během několika málo let zaplacená z výnosu divadelních představení ochotníků semčických. Od jejího namalování v roce 1922, kdy byla zasazena do pevného rámu dřevěného a zřízeno mechanické vytahování, nebyla nikdy opravována.

Čas i lidé udělali své a hrozilo zničení této památky a práce našich předků. Toto zvláště vyniklo, když bylo zjištěno, že na okrese jsou takové opony jen dvě. Nebezpečí opony vyvrcholilo v této době, kdy vyvstala nutnost opravy střechy nad celou budovou hostince a to i nad sálem, kam zatékalo a na střepech sálu i jeviště se udělala špinavá kola od pronikající vody. Bylo to z části připisováno i existenci opony, která proto, aby mohla být vytahována, měla ve střeše vysunutý t.zv. budníky pro velikou plochu opony a ty byly oplechovány. Vedení Jednoty, které používá sálu i jeviště i pro své hostinské potřeby, nemělo k této oponě nijak zvláště příznivý vztah, protože si uvědomovalo, zvýšené náklady při opravě střechy, kde se i tyto budníky musily opravit. To je nutilo k jejich likvidaci a tím i zrušení opony.

Eyl tedy ovšem Místní národní výbor, který měl sál a jeviště jako jediný stánek pro společenské a kulturní potřeby. Opona mohla být nahrazena i látkovým závěsem. O tom i někteří členové MNV uvažovali. Většina obyvatel však zrušení opony odsuzovala a celá tato akce vyvolala dost velké pohoršení v Semčicích i okolních vesnicích. Napětí vyvrcholilo v době, kdy vedení Jednoty oznámilo, že v nejbližší době bude přikročenok výměně cementových tašek za krytinu z hliníkového plechu.

Místní kronikář z vlastní iniciativy se dohodl s předsedou Národní fronty Františkem Horáčkem a svolal zástupce všech složek NF. Všichni přítomní se vyslovili pro zachování opony. Nejdůležitější a rozhodující byli zástupci ROH z VŠÚR Semčice, kteří kdysi převzali majetek Ochotnického kroužku Pavla Švandy ze Semčic a tento zařadili do svého kul

kulturního klubu závodu VŠOŘ. Byli ochotni se i finančně podílet na obnově a kladli si podmínku ohodnotit dílo odborníkem, jestli stojí za to do toho investovat. Kronikář Jiří Král, se svým švagrem Dusilem, pozvali proto akademického malíře a předsedu krajského výboru výtvarných umělců Stanislava Kováře z Mladé Boleslavi, který po prohlídce a informaci o malíři, který byl žákem Hynaise, ohodnotil dílo dost vysoko, kolem 100 000 Kčs. Tak byla splněna podmínka. Při tom se zavázal, že oponu se svým kolektivem odveze do Mladé Boleslavi kde ji podlejí novým plátnem, opraví a tato bude sem po některých úpravách sálu zase zasazena. Náklad na opravu nějaký bude a složky se musí starat o získání financí. Při této prohlídce byl přítomen i předseda MNV Miloslav Drbohlav, který s malířem se dohodne na podrobnostech.

Střecha hostince.

/1986, str. 275/

Přesto, že Jednota neustále zápasí s nedostatkem finančních prostředků, rozhodli se její vedoucí pracovníci, že bude snesena cementová krytina a nahrazena deskami z hliníkového plechu, což si vyžádá dost veliký náklad. Mnozí občané to kritizují a doporučují jen přeložení tašek a výměnu vadných, protože tašky zvané Velimky jsou velmi kvalitní krytinou a střecha v tak havarijním stavu není. Vedení získalo místního hostinského Karla Smutného, aby brigádně odstranil tašky, střechu pobil prkny a lepenkou. To vše se stalo v krátké době, když vedoucí hostince získal brigádníky z řad denních hostů. Byli to Josef Rejmon, František Lojka, Karel Smutný, Pavel Starý, Luděk Veselý, Václav Novotný, Milan Drbohla a Otto Plecháč. S nimi tu byl i zaměstnanec Jednoty Procházka. Všichni se s velikou vervou chopili práce a v krátkém čase byla střecha připravena k zakrytí. Občané vyslovovali obdiv nad rychlostí, ale nejvíce byli překvapeni ve vedení Jednoty. Neměli totiž připravenou krytinu. A tady začala druhá stránka, ta špatnější.

Střecha zůstala několik měsíců pokryta jen papírem a to ještě horší jakostí. Jako s uděláním začaly velké větry s vydatnými lijáky. Vátr potřhal lepenku a voda promočila stropy sálu i jeviště tak, že i elektrická instalace, která byla letitá, byla zalita vodou. Elektrický proud probíjel do zdí a zařízení hostinských ve výčepu ochladírně tak, že se hostinský obával na kovové součástky sáhnout. Hrozilo zastavení provozu pohostinství. Nesvítilo se. Tu se zvedla vlna kritiky a hledal se viník. Obyvatelé, kteří ještě nedávno vyjadřovali slova obdivu, ostřeou kritikou se nyní stavěli k současnosti. Vedení Jednoty bylo zavaleno tížnostmi. I MNV byl kritizován, ač neprávem. Tu teprve zodpovědní pracovníci Jednoty začali shánět krytinu. Z této kritické situace je vysvobodilo JZD Slušovice na Moravě, které krytinu přenechalo a tak téměř v zimních měsících byla střecha pokryta. Byly oplechovány i budíčky semčické opony a tak vytvořeny podmínky pro její záchranu. Při likvidaci starého oplechování z roku 1922 bylo zjištěno, že plech, který byl silný, nebyl vůbec prerezivělý jak se myslelo. Rezivý byl jen povrch. Malá odbornost stavebních techniků Jednoty byla příčinou této situace.

Pamětnice divadelní opony.

/Rok 1987, str. 322/

Jednání o opravě semčické divadelní opony je na pořadu již druhý rok. V Semčicích není žádný písemný doklad o původci této opony. Žijí dosud pamětníci a i na oponě je zapsáno jméno Františka Bělského.

Semčický kronikář Jiří Král ve snaze získat nějaký doklad o vzniku opony, zahájil bádání podle pramenů dosud známých. V knize slovníku umělců bylo psáno, že akademický malíř František Bělský téměř celoživotně působil jako profesor v České Třebové. Při návštěvě v jeho

působí kronikář zjistil, že Fr. Bělský zde učil v budově gymnasia jako profesor na tamní reálce. Při návštěvě budovy, kde jsou soustředěny různé školy, se dostal na stopu učitele na obecné škole a též malíře Miroslava Chudého. Důchodce Miroslav Chudý podal podrobný popis osoby Františka Bělského, se kterým zde na škole učil a žil v nejužším kamarádství. Fr. Bělský se stal učitelem, který ho zasvětil do malování a tomuto koníčku se věnovali po celý pobyt v České Třebové. U obou bylo hlavní zaměstnání učení ve školách. Frant. Bělský byl žákem Vojtěcha Hynai se, profesora na pražské akademii. Jeho spolužákem byl akademický malíř Bubeníček. Studoval též na akademii výtvarných umění v Mnichově v letech 1909-10. Studijní cesty Itálie, Německo, Francie, Holandsko. Uskutečnil několik výstav. Rodina M. Chudého udržovala přátelské styky i po té, když se rodina F. Bělského odstěhovala do Brna. Adresa na ~~syna~~ rodinu dyna, získaná od něho, vedla další bádání do Brna.

V Brně u syna Vratislava Bělského, který zde působí jako profesor na Janáčkově akademii muzických umění na katedře klávesových nástrojů varhany a čembalo, byly získány další informace. Zde zemřela manželka F. Bělského a on po kratším pobytu zde se odstěhoval do svého rodiště Kosmonos a zde se znovu oženil a zde roku 1968 16. ledna zemřel a je pochován na místním hřbitově.

Při návštěvě Kosmonos a bádání o jeho činnosti, byla objevena zcela níhodně 80 letá žena Růžena Křížková, roz. Pokorná, která stála modelkou při fotografování Františka Bělského, když jí bylo asi 18 let. Doložené staré zažloutlé fotografie potvrdily, že se jedná o semčickou oponu. Tak byl získán doklad, že autorem opony v Semčicích je akademický malíř František Bělský.

V roce 1988 byla do kulturního plánu obce dodatečně zařazena oprava semčické opony v sále Jednoty./Str.374/.

Obnovení opony.

/Rok 1990, str.22/

Stará divadelní opona semčických ochotníků, která byla v rámu na jevišti sálu místního hostince od roku 1923 a vytahovala se s rámem do půdního prostoru vytahovacím zařízením, volala již dávno po opravě. Používala se při divadelních představeních i při jiných kulturních akcích. Když byla stažena, dělala pěknou kulisu při různých slavnostních chvílích, ať to byly oslavy, svatby. Vždy byla vystavena ne vždy dobrému ovzduší hospodskému při plesech atd. třebaže byla vytažena. Plátno se uvolňovalo, na ní se dělaly drásky a malba rozrušovala. Několik roků se jednalo, co s ní. Byly hlasy ji sundat, sestříhnout a používat jako obraz v oddávací síni MNV a zde zavěsit látkový závěs. Naposledy bylo určeno ji opravit. Ale liknavostí byla oprava oddalována i když byl malíř a finanční částka zajištěny.

Letos 21. července 1990 byla slavnostně odhalena, opravena podlepením novým plátnem a obnovou malby. Kdo má na tom největší zásluhu? Místní školník Ladislav Meszaroš využil známosti s malířem Daliborem Pokorným rekreačně bydlícím v Jabkenicích. Ten pozval své známé z Prahy, akad. malíře Františka Segerta a během tří neděl ji zrestaurovali. Spolu s občany se zúčastnil slavnosti i šéf výpravy Národního divadla v Norsku Oslo akad. architekt, malíř a designer Luboš Hruza. Obraz malovaný Františkem Bělským nyní pohřbeným v Kosmonosích se tak zachoval na další časy.